

A KRONOLÓGIA csak a legfontosabb adatokat közli, díjazásoknál – a fődíjon kívül csak az első hármat tünteti föl. Részletesebb adatok a biennálék külön-külön történő ismertetésénél, további tárlatok szintűgy.

Rövidítések: EVM = Magyar Nemzeti Múzeum Esztergomi Vármúzeuma
RG = Rondella Galéria
FMK = Fiatal Művészek Klubja, Budapest
FFS = Fiatalok Fotóművészeti Stúdiója, Budapest
BBM = Balassa Bálint Múzeum, Régi Megyeháza
MKE = Magyar Képzőművészeti Egyetem
MFSZ = Magyar Fotóművészek Szövetsége
EFB = Esztergomi Fotóbiennálé, ill. Esztergomi Fotográfiai Biennálé
M = A kiállítást megnyitó személy
Ksz = Katalógusszöveg
EVFK = Esztergomi Városi Fotóklub
STB-TEAM = Sipeki Gyula – Tamási Péter – Balla András alkotócsoportja, az EFB-
Projekt szellemi tulajdonosai
fm = fotóművész
km = képzőművész
mt = művészettörténész

1978. I. EFB.

EVM, - KASSÁK TEREM előadásokkal, konferenciával

július 21-22-23.

M.: Kovács Emil, Megyei Művészeti Központ igazgatója

Ksz.: Bárdos István művelődéstörténész

Díjazás nem volt!

1980. II. EFB.

EVM, - RONDELLA GALÉRIA előadásokkal, konferenciával

július 4-6.

M.: Fábrián László író, szakíró

Ksz.: Beke László mt.

Fődíj: Baranyai András km.

1982. III. EFB.

EVM, RG.

július 9-11.

- M.: Homor Imréné, Esztergomi Városi Tanács elnökh.
Ksz.: Fábíán László, a Rendezőbizottság elnöke (RBE)
Fődíj: Szerencsés János fm.
2.: STB-TEAM (STB-TRIÓ=Sipeki Gyula fm – Tamási Péter km/fm. – 3. díj)
Balla András fm.)
3.: Sipeki Gyula fm. ← 2. díj

1982. EVM., Kassák terem: André Kertész esztergomi képei

M, Ksz.: Kaposi Endre km, szakíró

1984. IV. EFB. EVM, RG

június 29-30.

- M.: Fábíán László író, író
Ksz.: Fábíán László, RBE
Fődíj: Kálmándy Ferenc fm.
2.: Kocsis Imre km.
3.: Kiss Árpád fm.
4.: Ghimessy Éva fm., Nemesi Tivadar fm.
5.: Baricz Kati fm.

Egyéni tárlatok az Esztergomi Galériában:

II. EFB fődíjasa: Baranyay András km.

III. EFB fődíjasa: Szerencsés János fm.

1984. június 30., július 30.

1986. V. EFB. EVM, RG

június 27.

- M.: Katona István, A MFSZ elnöke
Ksz.: Fábíán László, RBE
Fődíj: Fejér Ernő fm/km.
2.: Trombitás Tamás km.
3.: Jankovszky György fm.

1988. VI. EFB. „Meg-és átrendezett fénykép” EVM, RG

szeptember 24. M.: Simon Tibor elnökh. (Városi Tanács)
Ksz.: Hajdu István mt.

november 8.-december 31. Budapest Galéria Kiállítóterem

Baranyay András km. és Hajdu István mt. kurátorok meghívottjai állítottak ki, zsűri és díjazás nem volt.

1990. VII. EFB. „Portré, önarckép” EVM, RG

augusztus 31.

M.: Lányi András filmrendező
Ksz.: Fábán László, RBE
Fődíj: Halas István km/fm.
2.: Maurer Dóra km.
3.: Balla András fm., Fejér Ernő fm/km.

1992. VIII. EFB. „Színezett fotográfiák” EVM, RG

szeptember 18.

M.: Wehner Tibor műv. történész
Ksz.: Balla András fm., Fejér Ernő fm/km., Fábán László író, Tasnádi László fm., Baranyay András km.
Fődíj: Kovács Melinda fm.
1.: Csontó Lajos km/fm.
2.: Szirányi István fm.
3.: Wagner Ferenc fm.

1994. IX. EFB. „Fotogram” BBM, Régi Vármegyeház

október 28. 16.00

M.: Fábán László író
Ksz.: Szilágyi Gábor mt., Maurer Dóra km.
Fődíj: Szűcs Tibor km/fm.

- 1.: Balla András „A BALLA” fm.
- 2.: Kovács Melinda fm.
- 3.: Soltész István fm.,
Herendi Péter fm

Bacsikai Sándor: Riportok a díjazottakkal:

Szűcs Tibor, Balla András, Kovács Melinda, Soltész István, Herendi Péter, Szegedy-Maszák Zoltán, fm., Pásztor Gábor km., Nagy Tamás fm.

A Katalógus megjelent a Fotóművészet 1994/3-4 különszámaként is.

1996. X. EFB. „Síkfilm” BBM, Régi megyeháza

november 8. Budapest Kiállítóterem, Bp. Galéria

- M.: Gera Mihály a MFSZ elnöke
- Ksz.: Aknai Tamás, Bán András, Kincses Károly, Fábian László, Simon Mihály
- Fődíj: Bozsó András
- 2.: Balla András
 - 3.: Balla Gergely
Hajdú József

1996.

Jubileumi Tárlat: Budapest Galéria Kiállítóterme „A LEGJOBB”

M.: Bán András műv. történész

1996. okt. 31. „Zoltán Nagy ÜZENET DÉLRŐL” EMV, Budai torony.

M.: Rozgonyi Iván mt.

1998. XI. EFB. „MANU PROPRIA” („Saját kézzel”) EVM, RG

szeptember 11.

- M.: Kéri Ádám festőművész
- Ksz.: Fábian László, Kéri Ádám, Kincses Károly, Wehner Tibor
- I. Alkotói; ~~Fődíj~~ Kerekes Gábor
- II. ~~Fődíj~~: Vékás Magdolna

III. Fődíj: Balla András

2000. XII. EFB. „Camera Obscura” EVM. RG.

augusztus 18.

M.: Fábíán László
Ksz.: Fábíán László
Fődíjak: megosztva Gábor Enikő és Telek Balázs
1.: Ádám József
2.: Kántor Éva
3.: Bölcsey Miklós

2002. XIII. EFB. „Panoráma” EVM. RG.

M.:
Ksz.: Balla András, Fábíán László, Kincses Károly
Fődíj: Török András
Nagydíj: Balla Gergely
2.: Kerekes Gábor
3.: Telek Balázs

2004. XIV. EFB. „AKT-ART” Duna Múzeum, Európai Közép Galéria

szeptember 03.

M.: König Frigyes km., a MKE rektora
Ksz.: Kincses Károly
Fődíj: Telek Balázs
Nagydíj: Detvay Jenő
2.: Kéri Gáspár
3.: Balla András

2006. XV. EFB. „Természetes képek” EVM. RG.

M.: dr. Beke László mt.
Ksz.: Balla András, Fábíán László

Fődíj: Czeizel Balázs
1.: Kéri Ádám
2.: Kerekes Gábor
3.: Szilágyi Lenke
Balla András

2008. XVI. EFB. „KONTAKT” EVM. RG.

május 30.-június 29.

M.: Szilágyi Sándor fotóművészeti író
Ksz.: Balla András fm.
Fődíj: Eperjesi Ágnes fm.
1.: Illés Barna fm.
2.: Szilágyi Lenke fm.
3.: Kéri Gáspár fm.

(Balla András pályázaton kívül adott be képeket)

2010. XVII. EFB. „HOMO LUDENS” EVM. RG.

szeptember 17.

M.: Wehner Tibor Munkácsy díjas művészettörténész
Ksz.: Wehner Tibor
Fődíj: Borsay Márti
1.: Váradi Viktor
2.: Telek Balázs fm.
3.: Drégely Imre fm.
4. Kovács Melinda

ÖSSZEFOGLALÁS

1. Részvétel, zsűrizés

- Az I. EFB meghívásos volt, a 76-ban Esztergomban s 77-ben Veszprémben szerepelt FMK fotósokat hívtuk meg 3-3 db kiállításra kész képpel, így kívántuk biztosítani a magas szakmai-művészi színvonalat. Külön zsűri nem volt. „A rendezőség az ország fotósai közül olyanokat hív meg, akik reprezentálják a mai modern fotográfiát”. A kiállítók részére ingyenes szállást biztosítottunk, mivel 3 napos konferencia is volt.
- A megnyitón s utána több tucatnyian jelentkeztek, hogy szeretnének részt venni a II. EFB-n. Ezért is azt nyilvánossá tettük, bármennyi és bármekkora képpel bárki szerepelhetett, ezért lett szükség a zsűrire.
- A III. IV. és V. EFB ugyanúgy zajlott, de egyre növekvő szerző és képszámmal, ami nem fért már el a Vármúzeum Rondella Galériában. A III-on a zsűri csak a díjazást döntötte el, képet ki nem hagyott!
- Ezért is a VI. EFB megint meghívásos lett, meghatározott témával, kidolgozására a Művészeti Bizottságban lévő Baranyay András km-t és Hajdu István mt-t kértük fel. A kiállítás színvonalas volt, először mutatkozott be az EFB a fővárosban, a Bp. G. fogadta be. Ugyanakkor nagyon sokan kérték – levél, telefon, távirat, beszélgetés stb. – a nevezési lehetőséget, így a Művészeti Bizottság (11 fő) és a Szervezési bizottság (4 fő) tehát összesen 15 fő(!!!) a teljesen nyilvános pályázat felújítása mellett döntött, de meghatározott tematikával. Megjegyzendő, hogy az első két biennálét az STB csoport szervezte meg, a II. IV. és V.-t szintén, de Fábián László elnökkel bővítve, a VI.-t a két megbízott + STB csoport, a VII.-t Fábián László elnökkel szintén az

STB-Team + Kollár István, aki mint fotóklub elnök mindenben mindig szerepet vállalt! Tehát a 15 tagú bizottság gyakorlatilag csak egy értekezletre jött össze, aminek azért volt jelentősége, mert ekkor tisztázódott a helyszín, a téma, a városi hozzáállás, az ÁMK vállalása Kollár Györgyné és Csernus Tibor igazgató révén. A VII. EFB. szintén zsűrizve volt.

- A VIII. EFB-től kezdve Balla András művészeti vezető vette át az irányítást, ettől fogva mindig reprezentatív, A4 méretű, min.64 képpoldalas nemzetközi szinten is elismert katalógus jelent meg, a VIII. EFB eljutott Helsinkibe, Plovdivba, a Múcsarnok Ernest Múzeumába.
- IX. EFB. A zsűri mindeddig csak a kiírás tematikájának meg nem felelő képeket hagyta ki, s azon volt, hogy legalább 1 képpel mindenki szerepelhessen. Itt azonban a szerzők több mint negyedét kellett elutasítani, mivel nem teljesítették a feltételt, miszerint a FÉNY=FOTO valamiképpen szerepeljen a kép előállításban. Maurer Dóra, Baranyay András, Tasnádi László, Tímár Péter és Török László a 77 szerző 360 képéből csak 56 szerző(!) 153 művét tudta elfogadni. Az anyag átütő sikert aratott, a VIGADÓ Galériában is kiállították + a MFM-ban, Kecskeméten.
- A X-XVII. EFB-n maradt a nyilvános pályázat a zsűrizéssel. A XVII. témája a „HOMO LUDENS” volt. Meglepetést okozott, hogy a rendkívül erős anyagból – melyet a Bozsó András, Csontó Lajos, Jokesz Antal, Török András, Böröczfy Virág tagokból álló zsűri válogatott – egy képzőművész visszakérte anyagát, úgymond szolidaritásból a kizsűrizettekkel. A zsűri feladata volt az is, hogy a Vár rondella G-nak megfelelő számú képet válogasson, azaz elférjen az anyag. Ilyen ellenkiállítást egyszer már a III. EFB-ből is kívántak rendezni, nagyon meglepődtek (Lugo és Bán A.) amikor megtudták, hogy egy kép sem maradt ki, olyan szerző „informálta” őket, aki nem is vett részt a pályázaton! (1982.)

1993 old. 7-8

2. Kapcsolatrendszerek

Az első öt EFB az STB-Team és az FMK Fotószekció, valamint az FFS kapcsolati és ismeretségi köreiből pályázók képeiből állt össze. A VI. egy, már említett válogatás eredménye, a VII-től az eddigi kiállítók ismerősei, barátai és természetesen az új és új jelentkezők voltak az alkotók. A Bercsényi Klub, a Magyar Avantgard Múzeum, a Galántay György vezette Art-Pool, a pécsi Kortárs Magyar Fotográfia, a Nyíregyházi Fotóklub, Debrecen, Vác fotósai is természetesen a fővárosiak, a fotósokon kívül festő és grafikusművészek vettek részt tárlatainkon. Fontos párhuzamos rendezvény volt a Dokumentum I-IV. Veszprémben, a Fiatal Fotó a 80-as évek után Miskolcon 1982. decemberében, és meghatározó szerepe volt a Reha György vezette Toldi Galériának is az 1975-1976-os években, majd később a Toldi Fotógalériának az 1980-81-es években.

Bár sokan kérkednek a „hivatalos” szervektől való teljes függetlenséggel, ezt csak Galántay György és köre, az Art-Pool, valamint a Magyar Avantgard Művészet Múzeuma és a Bercsényi Klub néhány megmozdulása mondhatja magáról. Az FF80 például a MFSZ, a Műv.-i Minisztérium, a Népművelési Intézet védnökségével rendezte meg tárlatát (Bán András, Lugo Lugossy László, Szerencsés János)

A MFSZ-ben mindig is megvoltak azok a művészek és elméleti szakemberek, akik pl. létrehozták a PFS-t, támogatták a fiatalokat és kortól függetlenül is a kreatív kezdeményezéseket és fotográfiát fotósokat. A MFSZ-ben alakult ELSŐ csoport állt meglétéig a legszorosabb kapcsolatban az EFB-vel, Török László vezetésével.

Esztergomban különben is nagyon erős volt a képzőművészekkel a kapcsolat, mind a helyiekkel, mind országosan is, fővárost, Hódmezővásárhelyt, Pécsét is beszámítva. Érdekes módon – talán éppen a fentiek távlatai miatt! – E.-ban a közösség egyáltalán nem idegenkedett és idegenkedik a fotográfia és képzőművészet intermediális produktumaitól, elkeserítő azonban, hogy az utóbbi tíz évben az E.-i hivatalosságok, kultúráirányítók, városvezetők valami egészen elképesztő gügyögő „közérthetőségi” szintre süllyedve rakják el, tüntetik el a város jó szobrait, ivókútjait Munkácsy díjas alkotóktól – Mészáros Dezső, Martsa István stb. – és helyettük Győzike kertjébe is rossz faragványokat helyeznek el, mint ahogy azt Wetuzer Tibor Wetuzer Munkácsy díjas mt. is leírta. Ilyen hozzáállással érthető, hogy az EFB-t a városvezetés csak nyugnek és tehernek tekinti. A városvezetés csak nagy könyörgésre és utánjárásra volt hajlandó az E. város díj felajánlani – 40 ezer! – Ft-ot. (A földij Kúlt. Min.-é 500.000,- Ft!) Nem

díjat

érzi, hogy NEKIK s E.-nak lett volna szégyene, ha nincs E. díj. (Persze, ez a 40.000,- Ft is nagy szégyen!) Nem véletlen, hogy utoljára hgytam éppen a vezetés hozzáállását, ami sajnos most már az általa felügyelt Művészeti vezetőkre is átragadt. Nem fizetik ki a szerződött összegeket hetedik hónapja, alkudoznak a már aláírt szerződésekről stb.stb. Nem tudjuk, mi lesz, de ha ez a vezetés marad, az EFB-nek el kell hagynia a várost, mert alapfeltételek sincsenek biztosítva. (Raktározás, hely, őrzés, biztonság, világítás stb.stb.)

A kapcsolatoknál meg kell említeni: az EFB művészeti vezető széleskörű információval rendelkezett megbízatásai által, mivel a MFSZ elnökségi tagja, Felvételi Bizottsági és Művészeti Bizottsági tagja is volt, 1990-1996 között a FFS vezetője, a Pécsi József ösztöndíjbizottság zsűritagja, az MTV fotóműsorának szerkesztője, „Árnyékfogó”, az FMK Fotószekciójának vezetője, az ELSŐ Fotócsoport tagja, az Esztergomi Művészek Céhe, az Origo csoport és az STB csoport kitalálója, alapítója, névadója, stb.stb.

3. Az EFB további lehetőségei

Két nagy lehetőség maradt ki. Egyik, hogy pályázatunkat, amit a megye s a város is támogatott – az EXPO – bíráló bizottsága KIEMELT TÁRLATAI között elfogadott. Az EXPO – elfogadhatatlan indokok miatt – elmaradt.

A másik, hogy a MŰCSARNOK 1996-os, angol nyelvű programismertetőjébe is bevette, az EFB válogatott anyagának bemutatását, Contemporary Hungarian photography, 1996. 10th Esztergom Photo Biennial 600 m falhosszal, 30.000,- \$ költséggel, kurátor: Balla András, miután a Műcsarnok kiküldetésében a művészeti vezető Helsinki és Szófia Magyar Intézetében is, valamint a Plordivi Fotográfusok Házában is igen nagy sikerű tárlatot rendezett az EFB anyagából.

A Dunaújvárosi Fotóbiennálé igen fontos szerepet tölt be, a fiatalok fóruma lett. A legújabb gondolatok és technikák bemutatására hivatott. Úgy vélem, e rohanó, felületes ismereteket, érzéseket, érzelmeket, képi megjelenítéseket, felszínes művészetet hozó, hordozó, és igazi mesterségszeretet tagadó világban igenis szükség van egy olyan fotóbiennáléra, mely bemutatja pl. a polaroid képkészítésben elért eredményeket – Barta Zsolt Péter, Hajdú József stb.stb. – és a hagyományos fotótechnikákkal kifejezhető legmélyebb lelki – tudati tartalmakat csakúgy, mint ahogy a hagyományos olajfestési technikákkal is ki lehet – és kell is – kifejezni a legmodernebb jó vagy rossz világunkat. De ez már a jelenlegi művészeti vezető – Balla Gergely – feladata. (Balla Gergely képzőművész, diploma: MKE képzőművészet Szak, és fotóművész MFSZ és MKOE stb. tag.)

Az EFB helyzete Esztergomban az utóbbi tíz évben, az ún. esztergomi cezarizmus éveiben megrendült. A városvezetés elképesztő kultúra és művészetellenessége a gondolkodó értelmiség – és a városi fák – gyűlöletével párosulva irtózatot eredményezett. Lebontották a Városi Könyvtárat – 40 éves teljesen jó épület – a Könyvtár anyaga négy éve dobozokban, a Dobó Gimnáziumban „működik”. Lebontásra ítélve kiürítették a 22 éves Szabadidőközpontot, ahol 2 galéria, milliókért felújított művészmozi, színháztér, fotóstúdió, fotóklub és fotólabor, EFB kópraktár, EMC klub, libressé, rádió, TV-adó stb.stb. működött. Most egyik sincs, megszűnt a képzőművész szakkör, az EVFK, a 19 éves EMC hely és galéria nélkül „haláltáncát” járja. Úgy, hogy a EFB-t új, más alapokra kell helyezni, esetleg más városba kerül,

- három is szívesen fogadná. De ez már egy másik történet, amiköz sok szerencsét kívánunk az STB-Team, az alapítók nevében is.

Esztergom, 2010. augusztus 15.

Balla András